

Jongensuren

Koen Verheijden/
Toneelschuur Producties

★★★★

Theater recensie

In twintig scènes wordt Andreas Burnier overtuigend tot leven gewekt

Je zou er bijna een duo-recensie van maken: *Weg met Eddy Belle-gueule* is in een deels nieuwe bezetting net terug, *Jongensuren* in première. Allebei Toneelschuurproducties, allebei met een schrijver als onderwerp en allebei met vier acteurs die samen het hoofdpersonage vertolken. Maar het nieuwe *Jongensuren* van regisseur Koen Verheijden verdient absoluut een eigen recensie, dus laten we *Eddy* nu los.

Verheijden wil met zijn tekst schrijfster Andreas Burnier (pseudoniem van Catharina Irma Dessaur, 1931-2002) de plek geven die zij volgens hem ook nu nog als queer icoon verdient. Hij put uit haar debuutroman *Een tevreden lach* (1965) en *Het jongensuur* (1969), en de biografie die Elisabeth Lockhorn aan haar wijdde. Zo schetst hij overtuigend de veelzijdigheid van iemand voor wie het

‘minstens twaalf slagen van het Lot duurde voor ik bovenkwam en zag waarvoor ik leefde’. Ze wilde ‘alles zijn, behalve braaf en aangepast uit levensangst’, een levenshouding die schuurde met de naoorlogse dubbele moraal en afwijzing van ‘anders’ zijn.

In ruim twintig scènes zien we zo het beschadigde Joodse onderduikkind Simone dat zich uit lijfsbehoud de nieuwe identiteit van Ronnie van Dijk moest aanmeten, de zoekende tiener, de studente rechten die zich in mannenpakken hees en in Amsterdam het avontuur zocht, de lesbische geliefde, de echtgenoot en de schrijver, maar ook de dochter van beschadigde ouders.

Het is een rijk gevuld coming-of-ageverhaal geworden, dat, op de schouders gelegd van één actrice, je waarschijnlijk zou doen duizelen, zozeer lijkt Verheijden geen passage in het leven van Burnier te willen overslaan. Vier actrices vragen voor de rol van Simone, zeker deze vier, is een geweldige vondst, want met speels gemak geven Kirsten Mulder, Anne-Chris Schulting, Hanna van Vliet en Lulu Streefkerk in het sobere, functionele decor (Juul Dekker) het personage aan elkaar over, soms midden in een scène.

Elk leggen ze hun eigen accenten. Zo heeft bij Mulder het androgyn de overhand en geeft Schulting het zoekende en twijfelende van Simone prachtig vorm.

Van Vliet is geestig en valt aandoenlijk door de mand als haar Simone in een café een jenever bestelt (“Het is een meisje!”). De Simone van Streefkerk heeft de oorlogsherinneringen in de ogen. Elk nemen ze ook de passanten in het leven van Simone voor hun rekening.

Verheijden is een regisseur van het detail, elke scène is even verzorgd en secuur. Zo is de manier waarop Simone en vriendin Fenneke (Van Vliet) elk hun hoofd van elkaar wegdraaien als ze hun oorlogsherinneringen herbeleven alleen door die houding al ontroerend. De kostuums van Hanne Pierrot ademen het naoorlogse Nederland, maar Koen Verheijden en zijn Simones hebben met *Jongensuren* Andreas Burnier overtuigend losgezongen van haar tijd.

Hans Smit

Gezien: Schuur Haarlem,
21 november. Tournee tot 12 januari.

Verheijden is een regisseur van het detail; elke scène is verzorgd en secuur

Vier actrices spelen de rol van Simone.

FOTO SANNE PEPPER